

Gelderland-Zuid

GGD Gelderland-Zuid

Jaarstukken 2018

Inhoudsopgave

5. Paragrafen.....	83
5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	83
5.2 Onderhoud kapitaalgoederen	84
5.3 Financiering	85
5.4 Beleidsindicatoren.....	86
5.5 Bedrijfsvoering	87
5.6 Verbonden partijen	90
6. Jaarrekening.....	91
6.1 Balans per 31 december 2018	92
6.2 Baten en lasten totaal	94
6.3 Grondslagen van resultaatbepaling en waardering	98
6.4 Toelichting op de balans	100
6.5 Toelichting baten en lasten	105
6.6 Specifieke uitkeringen (SiSa)	110
6.7 Overige gegevens: Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	113
7. Bijlagen	114
7.1 Begrotingswijzigingen	115
7.2 Geplande en gerealiseerde investeringen	116
7.3 Afname Mook en Middelaar	117
7.4 Afrekening huisvesting locaties Jeugdgezondheidszorg	118
7.5 Organogram GGD Gelderland-Zuid.....	119
7.6 Bijdrage per gemeenten gespecificeerd	120
7.7 Bijdrage voor statushouders per gemeenten	123
7.8 Totale bijdrage per gemeenten.....	124
7.9 Taakvelden	125
7.10 Dienstenoverzicht Veilig Thuis	126
7.11 Bestuur en vaststelling jaarrekening	127
8. Verklaring van afkortingen	128

5. Paragrafen

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Berekening streefwaarde Algemene reserve		
Aantal medewerkers		491
Opgenomen gelden (leningen)		0
Totale lasten		33.058.000
Totale baten (excl.inw.bijdrage en factuurbijdrage uniforme taken)		10.071.000
* o.b.v. realisatie 2018, exclusief doorstorting SOA-gelden		
Bedrag per medewerker	€ 1.000	€ 491.000
Percentage over opgenomen gelden (leningen)	0,5%	€ 0
Percentage totale lasten	1,0%	€ 331.000
Percentage over totale baten	3,0%	€ 302.000
Streefwaarde Algemene reserve		€ 1.124.000

5.1.1 Algemene reserve

In de AB-vergadering van 14 december 2014 zijn bovenstaande percentages voor berekening van de streefwaarde Algemene reserves vastgesteld. In de AB-vergadering van 14 december 2017 is akkoord gegaan met het gefaseerd aanvullen van het weerstandsvermogen. Bij vaststelling van de jaarrekening 2017 is dit geëffectueerd en is tot 70% van het streefbedrag aangevuld door gemeenten. Bij vaststelling van de jaarrekening 2018 wordt door het AB besloten of in aanvulling op bovenstaande 70% het restant tot de streefwaarde zal worden aangevuld door de deelnemende gemeenten.

Omvang algemene reserve (x € 1.000,-)	Realisatie 2018
Algemene reserve begin boekjaar	- 341
Storting aanvulling 70% in 2018	1.127
Resultaat 2018	- 272
Algemene reserve einde boekjaar	514

De benodigde weerstandscapaciteit is het resultaat van de gewogen risicocapaciteit van de geïnventariseerde risico's (zie hieronder). De beschikbare weerstandscapaciteit is gelijk aan de algemene reserve. Het weerstandsvermogen is de mate waarin de benodigde capaciteit wordt gedekt door de beschikbare capaciteit. Zoals uit de tabel op de volgende pagina blijkt is het weerstandsvermogen ontoereikend om de risico's af te dekken.

	Verwachte financiële gevolgen risico's	Benodigde weerstandscapaciteit na weging
Samenvatting risico's (x € 1.000)		
Nieuwe wet- en regelgeving en politiek bestuurlijke risico's	1.230	386
Maatschappelijke risico's	180	66
Economische risico's	1.400	280
Middelen, organisatie medewerkers en efficiëncy	2.885	1.017
	5.695	1.749

Naarmate de gecalculeerde risico's zich voor doen zullen hiervoor extra bezuinigingsmaatregelen moeten worden getroffen of wordt de bijdrage van gemeenten hoger.

Benodigde weerstandscapaciteit	
Totaal noodzakelijke weerstandscapaciteit na weging (zie hieronder)	1.749
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit einde boekjaar	514
Mate waarin de capaciteit de risico's kan afdekken (=weerstandsvermogen)	29%

5.1.2 Kengetallen

Kengetallen	Verloop van de kengetallen		
	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
a) netto schuldquote	-1,61%	-2,00%	-2,51%
b) netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-1,61%	-2,00%	-2,51%
c) solvabiliteitsratio	7,97%	14,58%	-6,74%
d) structurele exploitatieruimte	-0,75%	0,51%	-3,71%

- a) Aangezien de GGD geen langlopende leningen aantrekt of uitzet, tellen alleen de vlottende activa en vlottende passiva mee. Omdat deze veelal tegen elkaar zullen wegvallen, schommelt de schuldquote normaliter rond 0%. Een negatieve schuldquote geeft aan dat de financiële activa (uitgezet geld, liquide middelen, vorderingen) hoger zijn dan de (vlottende) schulden. *Berekening: [Schulden -/- financiële activa]/Opbrengsten.*
- b) De GGD verstrekt geen leningen, dit kengetal is daarom gelijk aan de netto schuldquote
- c) Hoe hoger het percentage, des te beter de organisatie in staat is aan haar langlopende financiële verplichtingen te voldoen. Voor de GGD zegt dit kengetal weinig, omdat het eigen vermogen niet/nauwelijks zelf te beïnvloeden is (saldi worden verrekend met de deelnemers) en er geen langlopende financiële verplichtingen worden aangegaan. Het gepresenteerde percentage is negatief doordat de algemene reserve op basis van het rekeningresultaat negatief is. *Berekening: Eigen vermogen / Totaal vermogen.*
- d) Ook dit kengetal schommelt veelal rond de 0%. Aangezien de GGD een verlengstuk van de gemeenten is, zijn de baten veelal gelijk aan de lasten. Het negatieve percentage wordt vrijwel volledig verklaard door het negatieve resultaat voor Veilig Thuis als gevolg van extra geleverde diensten. *Berekening: ([Structurele baten -/- structurele lasten]+[Structurele onttrekkingen -/- structurele stortingen])/Resultaat.*

5.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen van de GGD worden normaal onderhouden en in zijn algemeenheid vervangen na afloop van de economische levensduur. Het belangrijkste kapitaalgoed qua omvang betreft de locatie de Kersenboogerd in Tiel. Een overzicht van de geplande en gerealiseerde investeringen is opgenomen in de bijlagen bij dit jaarverslag. Voor het huurderonderhoud aan de Groenewoudseweg 275 is een voorziening getroffen, op basis van een meerjarenonderhoudsplan.

5.3 Financiering

Conform artikel 13 van het BBV dient de paragraaf financiering in ieder geval te bevatten: "de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille".

Aangezien de GGD geen lang vreemd vermogen heeft (zowel uitgezet als opgenomen), beperkt het risicobeheer zich tot de kortlopende schulden en vorderingen. Zaken als betalingstermijnen en invordering zijn hierbij relevant. Deze zaken zijn in de reguliere werkprocessen ingebed.

Het saldo van de financieringsfunctie over boekjaar 2018 bedraagt

Rentelasten	€	-34
Rentebaten	€	1.089
	€	1.055

Bedragen x €1,-

Kasgeldlimiet

Het Ministerie van Financiën geeft aan welk bedrag mag worden gefinancierd met kortlopende geldleningen; de kasgeldlimiet. Als de kasgeldlimiet structureel wordt overschreden, moet de kortlopende schuld worden omgezet in een langlopende schuld.

Kasgeldlimiet

Omvang begroting per 01-01-2018 (=grondslag)	36.347
In procenten van de grondslag	8,20%
Toegestane kasgeldlimiet	2.980

	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Totaal netto vlottende schuld	-6.359	-4.283	-5.669	-719
Toegestane kasgeldlimiet	2.980	2.980	2.980	2.980
Ruimte	9.340	7.263	8.649	3.699

Bedragen x € 1.000,-

Renterisiconorm

Om ongewenste financiële gevolgen van rentewijzigingen te beperken geeft het ministerie ook een renterisiconorm aan. Deze renterisiconorm geeft de omvang van de schuld weer die in een jaar maximaal voor renteconversie in aanmerking mag komen.

De uitkomst hiervan mag niet overschreden worden zodat een spreiding van de opgenomen leningen, looptijden en rente-aanpassingsdata en een eventueel hieruit voortvloeiende rentewijziging ontstaat.

Renterisiconorm 2018

Renteherzieningen op leningen o/g	0
Betaalde aflossingen	0
Renterisico	0
Begrotingstotaal begroting 2018	36.347
Het bij Min. regeling vastgestelde %	20%
Renterisiconorm	7.269
Ruimte c.q. overschrijding	7.269

Bedragen x € 1.000,-

5.4 Beleidsindicatoren

	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Gewijzigde begroting 2018	Vastgestelde begroting 2018	Primaire begroting 2018
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	0,50	0,54	0,56	0,55	0,52
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	0,47	0,54	0,51	0,51	0,47
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	62	66	64	58	61
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom plus totale kosten inhuur externen)	15%	10%	2%	0%	1%
Overhead (% van totale lasten)	25%	24%	25%	27%	26%

Het % externe inhuur is in de realisatie 2018 fors hoger dan de begroting. Dit komt doordat vrijwel geen externe inhuur begroot wordt, maar in praktijk wel wordt ingezet. Hiervoor wordt deels de budgettaire ruimte uit de formatie benut. Daarnaast dragen extra inkomsten bij aan de financiering. In 2018 is de intentie uitgesproken de kosten voor inhuur via detachering en uitzendkrachten terug te dringen. Ten opzichte van 2017 is het percentage externe inhuur met 5% gedaald.

Teammanagers worden conform BBV wet- en regelgeving gerekend tot de overhead. Echter, een deel van hun inzet is direct toe te rekenen aan het primaire proces. Het werkelijke overhead percentage is daarmee lager.

5.5 Bedrijfsvoering

5.5.1 Financiën & Control

GGD-brede producten

In 2018 zijn de GGD-brede producten, zoals deze in de begroting 2018 werden gepresenteerd, ingevoerd binnen onze planning & control documenten (o.a. begroting, tussentijdse rapportages en jaarrekening). Daarnaast hebben we diverse BBV-richtlijnen voor beleidsindicatoren, taakvelden en overheadskosten toegevoegd aan de begroting en jaarrekening.

Tussentijdse rapportages

We zochten actief naar feedback over het gebruik van planning & control-documenten. Dit gebeurde via input vanuit het bestuur en via ambtelijke werkgroepen. Onder meer leidde dit tot een aangescherpte tussentijdse rapportage, waarmee bestuurders snel en overzichtelijk in beeld krijgen hoe de GGD ervoor staat.

Betrokkenheid bij primair proces

De betrokkenheid van bedrijfsvoering (o.a. Financiën) bij het primaire proces wordt steeds groter. Door beter te weten wat er op de werkvloer speelt, kan bedrijfsvoering hier beter op inspelen. Dit vergroot de beheersbaarheid van de organisatie als geheel.

5.5.2 Personeelsontwikkeling/HR

Organisatieontwerp

Medewerkers hebben samen met management meegedacht en meegewerkt aan het vormgeven van een nieuw organisatieontwerp. Dit ontwerp gaat ons ondersteunen bij het optimaler uitvoeren van onze taken. In het organisatie-ontwerp wordt verduidelijkt wat rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn en op welke wijze we de organisatie beter gaan inrichten.

Strategische HR-visie

In 2018 hebben we 'Goed werkgeverschap' nader uitgewerkt in een strategische HR-visie rond 3 thema's: leiderschap, leren en ontwikkelen en gezondheid en vitaliteit. Aansluitend hebben we het duurzaam inzetbaarheidsbeleid opgesteld, waarmee we inzetten op het duurzaam inzetbaar houden van medewerkers.

Goede Gesprek

Een nadere invulling van bovenstaande is de start van het 'Goede Gesprek', dit is een nieuwe invulling van het functioneringsgesprek. Uitgangspunt hierbij: de medewerker is zelf verantwoordelijk voor zijn/haar persoonlijke en professionele ontwikkeling. Ter ondersteuning hebben we onder meer informatiebijeenkomsten, opleiding en training en informatiemateriaal (toolkit) aangeboden.

5.5.3 Facilitaire dienstverlening & ICT

Nieuw pand Tiel

De GGD heeft in Tiel een nieuw pand in gebruik genomen op 15 juni 2018. Dit pand is eigendom geworden van de GGD, het beheer en de bedrijfsvoering worden verricht door de VRGZ. Het nieuwe pand heeft een eigentijdse uitstraling en een goed werkklimaat. Met het nieuwe pand zijn de huisvestingslasten met circa 40% gereduceerd.

Gewijzigde huisvesting JGZ

De huisvesting van JGZ-locaties is gewijzigd; Neder-Betuwe is teruggegaan van 4 locaties naar 2. Dit betekent een optimalere bezetting van de bestaande locaties, waarmee we met ruim 35% besparen op de huisvestingskosten. Hetzelfde geldt voor Druten: hier is een nieuwe locatie ingericht en worden de huisvestingskosten met 30% gereduceerd.

Verbeterde beveiliging

De veiligheid van onze medewerkers en klanten is verhoogd door het toegangssysteem in Nijmegen te vervangen. Ook is de entree beveiligd waardoor externen niet ongezien kunnen doorlopen. In Tiel is het pand direct voorzien van een nieuw toegangssysteem.

Nieuwe ICT-leverancier

In 2018 is RAM Infotechnology geselecteerd als nieuwe ICT-leverancier op gebied van ICT-infrastructuur en kantoorautomatisering. Er is inmiddels gestart met de migratie naar het nieuwe platform; dit is naar verwachting medio 2019 afgerond.

Minder calamiteitsmeldingen

De beschikbaarheid van applicaties was in 2018 meer dan 99,8%. Er waren 5 calamiteitsmeldingen (prio-1); dit is aanzienlijk minder dan de voorgaande jaren. De ICT-servicedesk is qua bemensing verder ingericht.

Toetsing inkooptrajecten

Alle inkooptrajecten zijn getoetst op rechtmatigheid en doelmatigheid.

5.5.4 Informatiemanagement

Gegevensbescherming

De Functionaris Gegevensbescherming heeft de impact van de AVG afdelingsgewijs op de kaart gezet. We hebben informatiebeveiligingsbeleid ontwikkeld en diverse stappen ondernomen om veiliger met informatie om te gaan. Onder meer bij de keuze van webapplicaties en nieuwe printers.

NEN7510 certificering

Aangezien de GGD met persoonsgegevens werkt, is besloten om toe te werken naar de norm NEN7510. Als voorbereiding op de certificering hebben we een organisatiebrede risicoanalyse uitgevoerd op het gebied van informatiebeveiliging. Certificering wordt beoogd eind 2019.

Afstemming met VRGZ

Er is een regieteam ingesteld voor afstemming op ICT-gebied tussen VRGZ en GGD, waar kwaliteit, processen en kosten van ICT worden bewaakt. Samen met VRGZ hebben we gewerkt aan een informatiebeleidsplan. Ook zijn verschillende werkprocessen afgestemd.

Data verbinden en delen

De aanschaf van innovatieve tools (Tableau en KWIZ) maakte het mogelijk om verschillende datastromen laagdrempelig te kunnen delen. Ook hebben we verkenningen gedaan rond big data. Eind 2018 is er een dataspecialist geworven die de hoeveelheid in- en externe data op inhoud gaat analyseren en met elkaar gaat verbinden, ter versterking van de GGD-taakvelden.

5.5.5 Communicatie

Nieuwe websites

De GGD-website werd in 2018 in totaal 145.640 keer bezocht, iets vaker dan in 2017. We leverden 4 nieuwe en vernieuwde websites op: GGD-leefomgeving, Gezonde School, SchoolsOUT en 'Als seks je werk is'. Voor contentbeheer en doorontwikkeling van de GGD-website en andere websites hebben we een GGD-brede groep van aandachtsfunctionarissen samengesteld.

Toename social-mediagebruik

Het bereik van onze berichten via social media-pagina's (Facebook, LinkedIn, Twitter, Youtube) telde 350.330 weergaven in 2018. Bij de GGD maken we steeds meer gebruik van social media, ook om specifieke doelgroepen te bereiken. In 2018 openden 4 JGZ-verpleegkundigen hun eigen Facebookpagina voor ouders, waarmee het totaal komt op 8. Met het oog op jongeren zijn we begonnen met een pilot Instagram.

Dagelijkse monitoring

Communicatie monitort dagelijks relevante onderwerpen op social media via de tool Obi4wan. Informatie vanuit buiten wordt op deze manier gedeeld met binnen. We hebben afdelingen begeleid bij het reageren; een aantal afdelingen monitort inmiddels zelf via Obi4wan.

Ondersteuning GGD-projecten

Communicatie gaf ook dit jaar advies en ondersteuning bij veel samenwerkingsprojecten, zoals Groen, Gezond en in Beweging Nijmegen, Laaggeletterdheid en Sense Oost-Nederland. Ook waren we betrokken bij enkele interne projecten, zoals de invoering van de privacywet en betere bereikbaarheid van de Jeugdgezondheidszorg.

5.5.6 Kwaliteit

HKZ-gecertificeerd

In 2018 zijn we getoetst volgens de nieuwe norm HKZ2015. Hieruit bleek dat ons kwaliteitsmanagementsysteem voldoet.

Benchmark

Sinds 2012 ontwikkelt GGD GHOR Nederland een jaarlijkse benchmark waarin prestaties van GGD'en vergeleken worden. In 2018 zijn de resultaten voor het eerst landelijk openbaar gemaakt. Deze resultaten hebben we toegelicht aan ons Algemeen en Dagelijks Bestuur en in ons Regionaal Ambtenaren Overleg.

MIC-meldingen

De MIC-commissie (Melding Incidenten Cliënten) zorgt voor de afhandeling van meldingen van (bijna) incidenten. In 2018 kreeg de commissie in totaal 24 MIC-meldingen binnen, 2 meer dan in 2017.

Klachtenafhandeling

In 2018 ontvingen we (net als in 2017) 39 klachten van cliënten/burgers over onze dienstverlening. We hebben alle klachten via interne bemiddeling opgepakt en 3 klachten hebben we voorgelegd aan de externe klachtencommissie. De geschillencommissie werd niet ingeschakeld. Alle klachten hebben we - waar mogelijk - aangegrepen om onze dienstverlening te verbeteren.

5.5.7 Arbeidsomstandigheden

Aanpak agressie

GGD-medewerkers met cliëntcontacten volgden een training in het omgaan met agressie en geweld. Het aantal agressiemeldingen door medewerkers nam toe van 1 in 2017 naar 14 meldingen in 2018. Leidinggevend en zijn geschoold in het geven van nazorg bij incidenten met agressie.

Prikaccidenten

In 2018 zijn 4 prikaccidenten gemeld. De GGD heeft ervoor gekozen de risico-inschatting en de eventuele verdere afhandeling van een accident uit te besteden. Daarom hebben we een contract afgesloten met 'Prikpunt': een landelijk meldpunt voor accidenten.

Gezonde interventies

Vanuit het project 'Samen gezond werken' ontwikkelden we diverse activiteiten voor medewerkers, zoals fruit op het werk, yoga en mindfulness. Ook kwam er een beeldscherminstructie voor medewerkers.

RI&E gebouw Tiel

Voor het nieuwe pand in Tiel is een Risico Inventarisatie & Evaluatie gedaan. Verbeterpunten zijn of worden aangepakt.

Arbodienstverlening

Dit jaar is de arbodienstverlening voor de GGD opnieuw aanbesteed. Daarnaast is een procesbegeleider verzuim- en re-integratie aangesteld. Deze bewaakt de voortgang van de verzuimdossiers en adviseert de leidinggevend en over verzuim en re-integratie.

5.6 Verbonden partijen

De GGD werkt intensief samen met Veiligheidsregio Gelderland-Zuid op het gebied van de ondersteunende diensten (geleverd door de afdelingen Facilitaire Dienstverlening, Human Resources en Financiën & Control). Er is geen sprake van een verbonden partij in die zin dat de GGD risico's draagt die door de andere partij worden veroorzaakt. Wel zijn er kosten gemoeid met het eventueel verbreken van het samenwerkingsverband.

6. Jaarrekening

**Deze jaarrekening is goedgekeurd door het Dagelijks Bestuur d.d. 14 maart 2019 en
wordt door het Algemeen Bestuur vastgesteld op 27-06-2019**

6.1 Balans per 31 december 2018

Bedragen x € 1.000,-

ACTIVA (voor resultaatbestemming)

	31-12-2018	31-12-2017
Vaste Activa		
Materiële vaste activa	<u>3.291</u>	<u>1.717</u>
	3.291	1.717
Vlottende activa		
Voorraden		
Voorraden	<u>85</u>	<u>93</u>
	85	93
Uitzetting met rentetypische looptijd < 1 jaar		
Openbare lichamen Rijk	11	26
Openbare lichamen Provincie	0	39
Openbare lichamen Gemeenten	1.015	738
Openbare lichamen Overige	94	68
Uitzettingen Rijks schatkist	1.041	1.477
Overige vorderingen	<u>283</u>	<u>162</u>
	2.444	2.509
Liquide middelen		
Kassaldi	12	11
Banksaldi	<u>17</u>	<u>11</u>
	29	22
Overlopende activa		
Nog te ontvangen subsidies Rijk	100	75
Nog te ontvangen subsidies gemeenten	71	157
Overige nog te ontvangen bedragen	<u>428</u>	<u>492</u>
	599	724
Totaal	6.449	5.066

PASSIVA

	31-12-2018	31-12-2017
Vaste Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	786	913
Gerealiseerd resultaat	<u>-272</u>	<u>-1.254</u>
	514	-341
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	363	133
Voorzieningen ter egalisering van kosten	<u>527</u>	<u>493</u>
	890	627
Vlottende passiva		
Netto vlottende schuld met rentetypische looptijd < 1 jaar		
Overige schulden	<u>2.439</u>	<u>2.226</u>
	2.439	2.226
Overlopende passiva		
Overige vooruitontvangen bedragen	<u>2.606</u>	<u>2.555</u>
	2.606	2.555
Totaal	6.449	5.066
Gewaarborgde leningen	0	0
Garantiestelling	0	0

6.2 Baten en lasten totaal

	Realisatie 2018	Gewijzigde begroting 2018	Vastgestelde begroting 2018	Primaire Begroting 2018	Realisatie 2017
<i>Bedragen x € 1.000,-</i>					
Bijdrage deelnemende gemeenten	22.121	21.174	20.798	19.709	16.629
Uniforme taken o.b.v. facturen	1.721	1.599	1.599	1.599	786
Subsidie rijk	2.778	2.488	2.488	2.488	2.637
Doorstorting subsidie rijk aan GGD'en	3.288	3.245	3.245	3.245	3.245
Subsidie gemeenten	3.871	3.569	3.569	3.114	6.189
Overige opbrengsten	3.422	2.736	2.736	2.721	3.089
Acquisitiedoelstelling	0	340	340	340	0
Som der bedrijfsopbrengsten	37.202	35.150	34.774	33.215	32.574
Personeelskosten	24.520	22.897	22.521	21.081	22.302
Afschrijvingen	341	330	500	500	335
Huisvestingskosten	1.729	1.903	1.903	1.903	1.880
Kantoormiddelen	179	223	223	223	237
Medische zaken	1.017	744	744	744	843
Communicatieapparatuur	1.235	1.411	1.411	1.401	1.019
Autokosten	18	32	32	32	32
Algemene kosten	1.744	2.084	2.084	2.038	1.879
Inkoop ondersteunende diensten VRGZ	2.252	2.051	2.051	1.996	2.003
Interne doorbelasting bedrijfsvoering	0	0	0	0	0
Doorstorting GGD'en	3.288	3.245	3.245	3.245	3.245
Voorlichting	17	52	52	52	24
Financiële baten en lasten	6	0	0	0	6
Som der bedrijfskosten	36.347	34.972	34.767	33.216	33.806
Totaal saldo van baten en lasten	855	178	8	0	-1.231
Incidentele baten	0	0	0	0	60
Incidentele lasten	0	0	0	0	-83
Saldo incidentele baten en lasten	0	0	0	0	-22
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	855	178	8	0	-1.254
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves					
Toevoegingen reserves	-1.127	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen/onttrekkingen	-1.127	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-272	178	8	0	-1.254
Voorstel resultaatbestemming					
Algemene reserve	-272	178	8	0	-1.254

Nadere toelichting op het overzicht baten en lasten wordt in paragraaf 6.5 (toelichting op het overzicht van baten en lasten) gegeven.

De primaire begroting is door het Algemeen Bestuur op 29 juni 2017 vastgesteld.

De vastgestelde begroting is door het Algemeen Bestuur op 28 juni 2018 vastgesteld.

De gewijzigde begroting is door het Algemeen Bestuur op 13 december 2018 vastgesteld.

In de gewijzigde begroting is zowel de begrotingswijziging van Veilig Thuis (€ 375.885) opgenomen als de stelselwijziging ten aanzien van afschrijvingen 2018 (€ 170.000). Door deze laatste wijziging komt het begrote resultaat van de gewijzigde begroting uit op € 177.614.

6.2.1 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

De jaarrekening van GGD Gelderland-Zuid heeft een negatief eindresultaat. De hogere uitgaven worden voor een groot deel veroorzaakt door de toename van geleverde diensten door Veilig Thuis in het laatste kwartaal van 2018 (en de daarmee gepaard gaande toename van kosten).

Daarnaast heeft de VRGZ een analyse gemaakt van de afgenomen diensten van de GGD ten opzichte van de doorbelasting. Hieruit is gebleken dat de GGD in 2018 ruim € 200.000 moet bijbetalen.

6.2.2 Baten en lasten Veilig Thuis

	Realisatie 2018	Gewijzigde begroting 2018	Vastgesteld e begroting 2018	Primaire Begroting 2018	Realisatie 2017
<i>Bedragen x € 1.000,-</i>					
Bijdrage deelnemende gemeenten	5.352	5.532	5.156	4.275	2.764
Uniforme taken o.b.v. facturen	0	0	0	0	0
Subsidie rijk	1	0	0	0	0
Doorstorting subsidie rijk aan GGD'en	0	0	0	0	0
Subsidie gemeenten	12	0	0	0	1.456
Overige opbrengsten	73	61	61	53	47
Acquisitiedoelstelling	0	0	0	0	0
Som der bedrijfsopbrengsten	5.438	5.593	5.217	4.328	4.267
Personeelskosten	4.260	4.248	3.872	3.147	3.850
Afschrijvingen	0	0	0	0	0
Huisvestingskosten	0	0	0	0	0
Kantoomiddelen	5	0	0	0	3
Medische zaken	0	0	0	0	0
Communicatieapparatuur	62	98	98	98	58
Autokosten	-4	0	0	0	21
Algemene kosten	1.157	1.010	1.015	864	1.031
Inkoop ondersteunende diensten VRGZ	0	0	0	0	0
Interne doorbelasting bedrijfsvoering	190	222	222	222	272
Doorstorting GGD'en	0	0	0	0	0
Voorlichting	0	0	0	0	0
Financiële baten en lasten	0	0	0	0	0
Som der bedrijfskosten	5.670	5.577	5.207	4.331	5.236
Totaal saldo van baten en lasten	-232	15	10	-3	-969
Incidentele baten	0		0	0	0
Incidentele lasten	0		0	0	0
Saldo incidentele baten en lasten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves					
Toevoegingen reserves	0	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen/onttrekkingen	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-232	15	10	-3	-969

In de vastgestelde begroting 2018 is de eerste begrotingswijziging Veilig Thuis opgenomen, € 480.000 en € 311.000 (DU_VO, Decentralisatie Uitkering Vrouwen Opvang). Van deze laatste post wordt de implementatie van werkprocessen in het kader van de vernieuwde meldcode en radarfunctie en aanpassing van de applicatie Regas bekostigd. Deze werkzaamheden hebben een doorloop in 2019. Voor de financiering hiervan is € 180.000 doorgeschoven naar 2019.

De gewijzigde begroting betreft de tweede begrotingswijziging voor Veilig Thuis € 375.885. De basis van de begrotingswijziging is de trendlijn van de diensten van januari 2017 tot en met juli 2018.

In de laatste helft van 2018 is de dienstverlening van Veilig Thuis harder gegroeid dan bij het opstellen van de tweede begrotingswijziging kon worden voorzien waardoor de kosten hoger uitvallen. Deze kostenstijging ligt in de lijn van de geleverde diensten. Een overzicht van de geleverde diensten is opgenomen in paragraaf 7.10.

6.2.3 Baten en lasten exclusief Veilig Thuis

	Realisatie 2018	Gewijzigde begroting 2018	Vastgestelde begroting 2018	Primaire Begroting 2018	Realisatie 2017
<i>Bedragen x € 1.000,-</i>					
Bijdrage deelnemende gemeenten	16.769	15.642	15.642	15.434	13.865
Uniforme taken o.b.v. facturen	1.721	1.599	1.599	1.599	786
Subsidie rijk	2.777	2.488	2.488	2.488	2.637
Doorstorting subsidie rijk aan GGD'en	3.288	3.245	3.245	3.245	3.245
Subsidie gemeenten	3.859	3.569	3.569	3.114	4.732
Overige opbrengsten	3.349	2.675	2.675	2.668	3.102
Acquisitiedoelstelling	0	340	340	340	0
Som der bedrijfsopbrengsten	31.765	29.557	29.557	28.887	28.367
Personeelskosten	20.261	18.649	18.649	17.934	18.535
Afschrijvingen	341	330	500	500	335
Huisvestingskosten	1.729	1.903	1.903	1.903	1.880
Kantoormiddelen	174	223	223	223	234
Medische zaken	1.017	744	744	744	843
Communicatieapparatuur	1.173	1.313	1.313	1.303	961
Autokosten	22	32	32	32	11
Algemene kosten	587	1.075	1.069	1.174	848
Inkoop ondersteunende diensten VRGZ	2.252	2.051	2.051	1.996	2.003
Interne doorbelasting bedrijfsvoering	-190	-222	-222	-222	-272
Doorstorting GGD'en	3.288	3.245	3.245	3.245	3.245
Voorlichting	17	52	52	52	24
Financiële baten en lasten	6	0	0	0	6
Som der bedrijfskosten	30.677	29.396	29.560	28.885	28.653
Totaal saldo van baten en lasten	1.088	161	-2	3	-286
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves					
Toevoegingen reserves	-1.127	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen/onttrekkingen	-1.127	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-39	161	-2	3	-286

6.3 Grondslagen van resultaatbepaling en waardering

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten daarvoor geeft. Het overzicht van baten en lasten van GGD Gelderland-Zuid omvat het totaal van alle activiteiten die de GGD in 2018 heeft uitgevoerd. De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders vermeld, tegen nominale waarde.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op de verkrijgingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs.

Het Algemeen Bestuur heeft tijdens de vergadering van 4 oktober 2018 een stelselwijziging geaccordeerd die in lijn ligt met de BBV-voorschriften. Gevolg is dat de afschrijving ingaat vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het actief wordt verworven. In het verleden werd in het jaar van aanschaf tijdsevenredig afgeschreven.

Verschillen die voortvloeien uit deze stelselwijziging zijn zichtbaar gemaakt in de toelichting op de balans. De gerealiseerde afschrijvingslasten zijn als gevolg van deze wijziging € 68.000 lager dan wanneer het oude stelsel gehanteerd zou zijn gebleven.

Activa met een verkrijgingsprijs van meer dan € 2.500 worden geactiveerd. Investerings die volledig zijn afgeschreven maar nog wel in eigendom zijn, zijn middels desinvestering overgebracht naar de staat van eigendommen.

De gehanteerde afschrijvingspercentages van de materiële vaste activa zijn als volgt:

Gebouwen	20 jaar	5%
Inventarissen, stoffering, aanpassing gebouw, meubilair en bekabeling	10 jaar	10%
Hardware: beeldschermen, telefooncentrale met toestellen	7 jaar	14%
Algemene en specifieke softwareapplicaties	5 jaar	20%
Telefooninstallaties	5 jaar	20%
Overige bedrijfsmiddelen	5 jaar	20%
Hardware: laptops, thin clients, desktop	4 jaar	25%

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekeningcourantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het nog te bestemmen saldo van de rekening van baten en lasten over 2018. De algemene reserve dient primair als weerstandsvermogen om incidentele tegenvallers in de exploitatie op te vangen. De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan een bepaalde bestemmingsrichting is meegegeven.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor, op grond van artikel 44 BBV, in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten. Voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde.

De voorziening onderhoud kantoor Groenewoudseweg heeft betrekking op de komende 4 jaar en wordt op nominale waarde berekend. De informatie voor de onderbouwing van de voorziening wordt verkregen van het herziene meerjaren onderhoudsplan (MJOP) gemeente Nijmegen. De voorziening voor niet-actief personeel is gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De gevormde voorzieningen worden toegelicht in hoofdstuk 7.4, toelichting op de balans. Er wordt geen rente toegerekend aan de voorzieningen.

Schulden

Schulden worden opgenomen tegen nominale waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Vanaf 2016 geldt de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsinstellingen. Samen met andere GGD'en bekijkt GGD Gelderland-Zuid wat hiervan de consequenties zijn. Op basis van de huidige informatie is de verwachting dat voor enkele producten sprake zal zijn van een vennootschapsbelastingplicht.

Aangezien het niet is toegestaan voorzieningen te vormen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Het gaat dan om aanspraken op een overbruggingsperiode, levensloop en versterkt ouderdomspensioen. Voor jaarlijks terugkerende arbeid gerelateerde kosten zonder (naar verwachting) een jaarlijks vergelijkbaar volume, is een verplichting opgenomen.

6.4 Toelichting op de balans

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa met economisch nut

De boekwaarde van de materiële vaste activa met economisch nut per ultimo huidig boekjaar ten opzichte van vorig boekjaar bestaat uit de volgende onderdelen:

Materiële vaste activa	31-12-2018	31-12-2017
Gebouwen		
Gebouwen	2.315	924
Overige materiële vaste activa		
Automatisering	308	303
Inventaris	637	449
Overige bedrijfsmiddelen		
Vervoermiddelen	30	41
	3.291	1.717

Met ingang van 2018 wordt op investeringen in lopend boekjaar niet meer afgeschreven. Dit is een stelselwijziging ten opzichte van voorgaande jaren en de begroting. In onderstaand overzicht wordt het verloop van de materiële vaste activa voor en na deze stelselwijziging weergegeven.

Verloop voor stelselwijziging:	Gebouwen	Automatisering	Inventaris	Overige bedrijfsmiddelen	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari	1.329	865	1.031	53	3.277
Cumulatieve afschrijving per 1 januari	405	562	582	12	1.561
Boekwaarde per 1 januari	924	303	449	41	1.717
Investeringen	1.480	162	273	0	1.915
Afschrijvingen	128	171	99	11	408
Desinvesteringen	12	0	158	0	169
Afschrijving desinvesteringen	12	0	158	0	169
Boekwaarde per 31 december	2.276	294	623	30	3.223
Aanschafwaarde per 31 december	2.797	1.027	1.147	53	5.023
Cumulatieve afschrijving per 31 december	521	733	524	23	1.800
Boekwaarde per 31 december	2.276	294	623	30	3.223

Verloop na stelselwijziging:	Gebouwen	Automatisering	Inventaris	Overige bedrijfsmiddelen	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari	1.329	865	1.031	53	3.277
Cumulatieve afschrijving per 1 januari	405	562	582	12	1.561
Boekwaarde per 1 januari	924	303	449	41	1.717
Investeringen	1.480	162	273	0	1.915
Afschrijvingen	89	156	85	11	341
Desinvesteringen	12	0	158	0	169
Afschrijving desinvesteringen	12	0	158	0	169
Boekwaarde per 31 december	2.315	308	637	30	3.291
Aanschafwaarde per 31 december	2.797	1.027	1.147	53	5.023
Cumulatieve afschrijving per 31 december	481	718	510	23	1.732
Boekwaarde per 31 december	2.315	308	637	30	3.291
Effect stelselwijziging op resultaat	39	15	14	0	68

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

Vorraden	31-12-2018	31-12-2017
Vaccins	85	93
	85	93

Uitzettingen met rente typische looptijd < 1 jaar

Debiteuren

Debiteuren	31-12-2018	31-12-2017
Debiteuren	283	1.006
Openbare lichamen Rijk	11	26
Openbare lichamen Provincie	0	12
Openbare lichamen Gemeenten	1.015	712
Openbare lichamen Overige	94	42
	1.403	1.032

De debiteuren openbare lichamen bestaan uit:

- Openbare lichamen Rijk: RIVM, Ministerie van VWS.
- Openbare lichamen Provincie: Provincie Gelderland
- Openbare lichamen gemeente: deelnemende gemeenten GGD Gelderland-Zuid en overige Nederlandse gemeenten
- Openbare lichamen overig: Politie, andere GGD'en en de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

Uitzettingen Rijks schatkist

Uitzettingen Rijks schatkist	31-12-2018	31-12-2017
Uitzettingen Rijks schatkist	1.041	1.478
	1.041	1.478

Middelen opnemen uit de schatkist kan per dag tot het bedrag van de intradaglimiet van € 1.500.000. Over middelen die in de schatkist worden aangehouden, wordt dezelfde rente vergoed als de rente die het Rijk anders op de geld- en kapitaalmarkt had betaald. Voor saldi op de rekening-courant wordt de daggeldrente (Eonia) vergoed. In 2018 werd geen enkel kwartaal het drempelbedrag* (€ 250.000) overschreden, hetgeen volgt uit het feit dat de bankrekeningen gekoppeld zijn aan de rekening van 's-Rijks schatkist. Zie verder onderstaande tabel.

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Drempelbedrag	250	250	250	250
Buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	3	10	1	-13
Ruimte onder het drempelbedrag	247	240	249	263
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Overige vorderingen	31-12-2018	31-12-2017
Overlopende activa	207	204
Nog te ontvangen bedragen	392	519
	599	723

* Het drempelbedrag is vastgesteld in de regeling schatkistbankieren decentrale overheden van 5 december 2013, art. 7.2.

De nog te ontvangen bedragen hebben betrekking op inkomsten van:	31-12-2018	31-12-2017
Rijk	100	75
Gemeenten	71	157
Overig	221	287
	392	519

Nog te ontvangen bedragen van rijk en gemeenten	31-12-2017	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	31-12-2018
Rijk				
Entgelden JGZ	38	78	38	77
Hielprik	6	10	6	10
Onderzoek vaccineren reformatische vrouwen		13		13
Publieke gezondheidszorg Asielzoekers	16		16	0
HBV preventie	15		15	0
Gemeenten				
Inspecties 2018		71		71
Huisvesting JGZ-dependances	141		141	0
Huisvesting gemeente Wijchen	16		16	0
	232	172	232	171

Liquide middelen

Liquide middelen	31-12-2018	31-12-2017
ING bank	9	11
Kas	12	11
Rek. courant BNG-bank	8	1
	29	23

Overtollige middelen worden, met uitzondering van het drempelbedrag van €250.000, aangehouden in de schatkist van het Rijk (zie uitzettingen met een rente typische looptijd <1 jaar).

Eigen vermogen

Eigen vermogen	31-12-2018	31-12-2017
Algemene reserve	786	912
	786	912
Gerealiseerde resultaat	-272	-1.254
Totaal Eigen vermogen	514	-341

	Stand 31-12-2017	Bestemming 2017	Stand 01-01-2018	Toevoeging	Onttrekking	Stand 31-12-2018
Algemene reserve	-341	1.127	786	0	-272	514
Totaal	-341	1.127	786	0	-272	514

Algemene reserve

Het AB van 14-12-2017 heeft ingestemd met het gefaseerd aanvullen van het weerstandsvermogen. Bij vaststelling van de jaarrekening 2017 is dit geëffectueerd en is aangevuld tot 70% (€ 1.127.000) van het weerstandsvermogen. De algemene reserve is door deze storting € 786.000 positief per 01-01-2018. De GGD Gelderland-Zuid heeft in 2018 een negatief resultaat behaald van € 272.000. Dit betekent dat na de vaststelling van de jaarrekening het saldo van de algemene reserve daalt naar € 514.000.

Voorzieningen

Voorzieningen	31-12-2017	Storting	Besteding	Vrijval	31-12-2018
Onderhoud kantoorpanden	493	121	86	0	527
Niet actief personeel	133	337	90	17	363
Totaal	627	458	177	17	890

Onderhoud kantoor Groenewoudseweg en Kersenboogerd: de dotatie aan en bestedingen van de voorziening periodiek onderhoud hoofdkantoor Groenewoudseweg worden ontleend aan het

onderhoudsplan van gemeente Nijmegen. Voor de Kersenboogerd is een nieuw onderhoudsplan opgesteld.

Niet actief personeel: de voorziening voor niet-actief personeel is gevormd voor de verwachte uitgaven van WW- en wachtgelduitkeringen.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto vlottende schuld met een rente typische looptijd < 1 jaar

Crediteuren

Crediteuren	31-12-2018	31-12-2017
Crediteuren	645	667
	645	667

Belastingen en sociale premies

Belastingen en sociale premies	31-12-2018	31-12-2017
Nog te betalen omzetbelasting	22	31
Nog te betalen loonbelasting	1.092	968
Nog te betalen sociale lasten/pensioenpremies	680	560
	1.794	1.559

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva	31-12-2018	31-12-2017
Nog te betalen bedragen	877	380
Overlopende passiva	1.728	2.175
	2.606	2.555

	31-12-2018	31-12-2017
Rijk	64	122
Gemeenten	465	781
Overig	1.199	1.272
	1.728	2.175

Vooruitontvangen inkomsten van rijk en gemeenten	Toevoegingen	Bestedingen	31-12-2018
Rijk			
Coördinatie ASG	82	18	64
SG Cliëntenzorg	40	40	0
Gemeenten			
Centering Parenting	19		19
Plan uitstroom prostitutie	90		90
Beweeg je fit	40		40
Gezondheidsmakelaar/Buurtsportcoaches	10	10	0
Gezonde Gids	82	82	0
Gezond ouder worden	34	34	20
Ouderen in Veilige handen	41	41	0
Statushouders (zie laatste kolom in bijlage 5.6.1)	614	337	296
	903	188	529

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De GGD Gelderland-Zuid is met gemeente Nijmegen een huurovereenkomst aangegaan voor de huur van het pand aan de Groenewoudseweg 275 te Nijmegen. De huurovereenkomst wordt per kalenderjaar verlengd.

De huur bedraagt jaarlijks circa € 435.000 en wordt jaarlijks geïndexeerd.

Per 1 juli 2018 heeft GGD Gelderland-Zuid het aangekochte pand aan de Kersenboogerd betrokken. Er rust geen huurverplichting meer op de locatie in Tiel op GGD Gelderland-Zuid.

De GGD Gelderland-Zuid is met meerdere verhuurders huurovereenkomsten aangegaan voor de dependances, in totaal 20 locaties. De totale verplichting in 2018 bedraagt €770.000. In 2018 zijn deze kosten lager dan verwacht waardoor er nog een restitutie plaatsvindt richting gemeenten, zie hoofdstuk 8.4 Afrekening huisvesting locaties Jeugdgezondheidszorg.

Overzicht huurlocaties	Huur per jaar *	Looptijd tot	Opzegtermijn
Hoofdlocaties			
Groenewoudseweg 275**	432.834	onbepaalde tijd	12 maanden
Consultatiebureau			
Beek - MFA Kulturhus (Roerdompstraat)	13.337	31-12-2021	12 mnd
Beneden Leeuwen (van Heemstraweg)	16.749	1-1-2020	6 mnd
Dodewaard (Anna van Burenlaan 2)	15.210	1-1-2019	6 mnd
Druuten - Waalstaete (Kerkeland 9)	0	31-10-2023	6 mnd
Groesbeek (Op de Paap)	25.130	31-12-2020	3 mnd
Malden - Maldensteijn (Kerkstraat)	16.286	31-12-2020	ntb
Millingen (Heerbaan)	13.867	31-12-2023	12 mnd
Molenhoek (de Grote Lier)	2.990	1-11-2022	12 mnd
Nijmegen - (Aldenhof)	14.524	31-7-2020	3 mnd
Nijmegen - Hatert (Zijpendaalstraat)	18.194	31-7-2020	3 mnd
Nijmegen - Horstacker (Nieuw Lindenholt)	50.951	onbepaalde tijd	12 mnd
Nijmegen - Lent (Queenstraat)	14.182	onbepaalde tijd	12 mnd
Nijmegen - Molkenboer (Prof. Molkenboerst)	42.840	30-9-2021	12 mnd
Nijmegen - Oosterhout (Pijlpuntstraat)	18.536	onbepaalde tijd	12 mnd
Nijmegen - Titus Brandsma (2e Oude Hesel)	35.072	onbepaalde tijd	6 mnd
Nijmegen - Willemskwartier (Thijmstraat)	26.015	onbepaalde tijd	12 mnd
Ochten (L.v.Ingenstraat 6)	45.060	1-5-2019	12 mnd
Opheusden (Vuurdoornstraat 2)	13.689	1-9-2021	6 mnd
Wijchen (Kruisbergseweg)	42.531	14-7-2026	12 mnd
Beuningen (Leigraaf 4)		31-12-2023	12 mnd

* alle bedragen x €1

** overeenkomst t/m 31-12-2016, daarna voor onbepaalde tijd.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum met een materiële impact op de jaarrekening 2018.

6.5 Toelichting baten en lasten

In deze toelichting worden de gerealiseerde baten en lasten toegelicht ten opzichte van de vastgestelde begroting 2018, vastgesteld in de AB vergadering van 28 juni 2018. Omdat dit de laatste rapportage is waarmee het Algemeen Bestuur geïnformeerd is, wordt deze begroting als uitgangspunt voor de toelichting gehanteerd.

Bedrijfsopbrengsten

Bijdrage deelnemende gemeenten	Realisatie 2018	Gewijzigde begroting 2018	Vastgestelde begroting 2018	Primaire Begroting 2018	Realisatie 2017
Uniforme taken	22.121	21.174	20.798	19.709	16.629
Uniforme taken o.b.v. facturen	1.721	1.599	1.599	1.599	786
	23.842	22.773	22.397	21.308	17.415

Uniforme taken op basis van inwoners

Het verschil tussen de vastgestelde begroting en de totaal gerealiseerde uniforme bijdrage bestaat uit:

	x € 1.000
Primaire Begroting 2018	20.798
Aanvulling algemene reserve	1.127
Door geschoven deel DU_VO voor invoering meldcode in 2019*	-/-180
Begrotingswijziging Veilig Thuis (vastgesteld d.d. 13 december 2018)	<u>376</u>

Realisatie 2018 22.121

Totaal verschil vastgestelde begroting en realisatie 2018 1.323

* De bijdrage DU_VO (Decentralisatie Uitkering Vrouwen Opvang) wordt gebruikt voor de implementatie van werkprocessen in het kader van de vernieuwde meldcode, scholing personeel, de radarfunctie en aanpassing van de applicatie Regas. Deze werkzaamheden hebben een doorloop in 2019. Voor de financiering hiervan is € 179.612 doorgeschoven naar 2019.

Uniforme taken op basis van facturen

Ten opzichte van de vastgestelde begroting heeft het product Toezicht en Handhaving Kinderopvang € 131.000 meer opbrengst gegenereerd. Deze toename hangt samen met de vereisten die voortvloeien uit de nieuwe wet Kinderopvang die sinds 1 januari 2018 van kracht is. De kosten van huisvesting van consultatiebureaus zijn € 8.500 lager uitgevallen dan begroot. Dit bedrag wordt teruggestort aan gemeenten.

Overige opbrengsten	Realisatie 2018	Gewijzigde begroting 2018	Vastgestelde begroting 2018	Primaire Begroting 2018	Realisatie 2017
Subsidie rijk	2.778	2.488	2.488	2.488	2.637
Doorstorting subsidie rijk aan GGD'en	3.288	3.245	3.245	3.245	3.245
Subsidie gemeenten	3.871	3.569	3.569	3.114	6.189
Overige opbrengsten	3.422	2.736	2.736	2.721	3.089
Acquisitiedoelstelling	0	340	340	340	0
	13.359	12.378	12.378	11.908	15.160

Subsidies rijk

Van het rijk werd € 291.000 meer subsidie ontvangen. De afwijkingen ten opzichte van de begroting worden hieronder toegelicht.

Aan het Rijksvaccinatieprogramma is dit jaar een extra cohort toegevoegd waardoor de uitkering hoger uitvalt. De rijksbijdrage voor seksuele cliëntenzorg en de coördinatie seksuele gezondheid Regio Oost-Nederland is door de doorgevoerde indexering van de toegekende subsidie voor 2018 verhoogd. In 2018 heeft Gezond Leven wederom een subsidie verworven voor gezond eten: 'Jong leren eten'.

Doorstorting GGD'en

GGD Gelderland-Zuid is penvoerder voor de GGD'en in regio Oost, GGD IJsselland, GGD Noord-Oost Gelderland, GGD Regio Twente, Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en GGD Gelderland-Zuid. De rijksbijdrage voor Seksuele Gezondheidszorg en SOA-coördinatie wordt geheel aan onze GGD uitgekeerd. Het subsidiedeel voor de overige GGD'en wordt aan hen doorgestort. In de begroting wordt uitgegaan van de bijdrage van het voorgaande jaar. In 2018 is de bijdrage voor soa-onderzoek verhoogd waardoor deze met € 43.000 is toegenomen. De totale doorstorting naar de andere GGD'en is inclusief dit bedrag.

Subsidies gemeenten

In 2018 zijn er € 302.000 meer subsidies toegekend door gemeenten dan in de begroting opgenomen. In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste projecten weergegeven die vanuit deze bijdrage worden gefinancierd:

- Jeugdgezondheidszorg; Mazzl en Voorzorg.
- Toezicht WMO; Shelterzorg en C&S.
- Bijzondere Zorg; Housing First, aanvulling op Toegang Beschermd Wonen, Nazorg ex-gedetineerden en Plan Uitstroom Prostitutie.
- Gezond Leven; overgehevelde subsidie uit 2017 voor Gezonde Gids, Beweeg Je Fit, Gezond Ouder Worden en Aandachtsfunctionarissen Ouderenmishandeling.
- Veilig Thuis; Deskundigheidsbevordering.

Overige opbrengsten

De overige opbrengsten zijn € 686.000 hoger dan begroot. De projecten waarmee de extra opbrengsten samenhangen staan hieronder weergegeven.

- Meldpunt voor verwarde personen (ZonMw).
- Samen voor gezond gewicht (ZonMw).
- Sluitende aanpak voor psychisch kwetsbare burgers (ZonMw).
- De omzet van Reizigersadvies en -vaccinaties is in 2018 met ruim 30% gegroeid.
- Er wordt meer maatwerk afgenomen door scholen. Er lopen diverse projecten op de ROC's in Tiel en Nijmegen.
- Het SOA-Aidsfonds financiert het We are Prepared project.
- De inzet voor het Antibiotica-resistentieprogramma wordt gefinancierd door het Roaz en valt hoger uit dan begroot.
- Door de afname in asielzoekers en de uiteindelijke sluiting van het AZC Stieltjesstraat is de bijdrage voor PGA naar beneden bijgesteld.

Acquisitiedoelstelling

In 2018 heeft GGD Gelderland-Zuid ruim € 1.000.000 aan extra opbrengsten (bruto) gerealiseerd ten opzichte van de vastgestelde begroting waardoor de acquisitiedoelstelling van € 340.000 (netto) ruimschoots is behaald. De betreffende extra opbrengsten per opbrengstensoort zijn hierboven nader toegelicht.

Bedrijfskosten

	Realisatie 2018	Gewijzigde begroting 2018	Vastgestelde begroting 2018	Primaire Begroting 2018	Realisatie 2017
Personeelskosten					
Lonen en salarissen	16.384	21.320	21.172	19.983	14.472
Sociale lasten	2.183	0	0	0	1.881
Pensioenpremie	2.358	0	0	0	2.019
Uitzendkrachten, detachering en inhuur	2.007	606	378	121	2.819
Opleidingen	473	513	513	503	466
Overige personeelslasten	1.114	458	458	475	644
	24.520	22.897	22.521	21.081	22.302

Personele kosten

De personele kosten vallen €2.000.000 hoger uit dan de vastgestelde begroting.

De omvang van het personeel is in 2018 met circa 28 fte toegenomen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2018. Dit is inclusief de afname van personeel bij de afdeling JGZ circa 6 fte. De extra formatie betreft met name inzet voor nieuwe projecten als gevolg van acquisitie en extra inzet voor Veilig Thuis, maar ook meer inzet van Gezondheidsmakelaars.

Ten opzichte van de begroting zijn meer uitzendkrachten ingezet, onder andere om pieken in instroom bij Veilig Thuis op te vangen.

Naast de toename van personeelskosten heeft de GGD de voorziening kosten voormalig personeel bijgesteld met € 332.000 in verband met ww-verplichtingen. Het ziekteverzuim is gemiddeld 5,7%, dit is hoger dan het begrotingsniveau (5%).

	Realisatie 2018	Gewijzigde begroting 2018	Vastgestelde begroting 2018	Primaire Begroting 2018	Realisatie 2017
Aantal fte dat werd verloond via de GGD	298,0	299,1	296,4	284,7	270,5
Becijferd aantal fte voor uitzendkrachten, detacheringen en freelancers	18,4	0,0	0,0	0,0	29,0
	316,39	299,14	296,39	284,68	299,50

Afschrijvingen

In 2018 heeft de GGD, met goedkeuring van het AB, een stelselwijziging toegepast. De afschrijvingen van investeringen in huidig boekjaar vangen aan per 1 januari van het volgend boekjaar. Hierdoor vallen de afschrijvingslasten incidenteel € 170.000 lager uit. Doorwerking van investeringen in 2017 zijn € 11.000 hoger dan begroot.

	Realisatie 2018	Gewijzigde begroting 2018	Vastgestelde begroting 2018	Primaire Begroting 2018	Realisatie 2017
Afschrijvingen					
Gebouwen	89	85	125	125	76
Inventaris	85	85	85	85	89
Automatisering	156	150	280	280	164
Overige bedrijfsmiddelen	11	10	10	10	7
	341	330	500	500	335

Overige bedrijfskosten

	Realisatie 2018	Gewijzigde begroting 2018	Vastgestelde begroting 2018	Primaire Begroting 2018	Realisatie 2017
Huisvestingskosten	1.729	1.903	1.903	1.903	1.880
Kantoormiddelen	179	223	223	223	237
Medische zaken	1.017	744	744	744	843
Communicatieapparatuur	1.235	1.411	1.411	1.401	1.019
Autokosten	18	32	32	32	32
Algemene kosten	1.744	2.084	2.084	2.038	1.879
Inkoop ondersteunende diensten VRGZ	2.252	2.051	2.051	1.996	2.003
Doorstorting GGD'en	3.288	3.245	3.245	3.245	3.245
Voorlichting	17	52	52	52	24
	11.480	11.746	11.746	11.635	11.162

Huisvestingskosten

Per 1 februari 2018 is Veilig Thuis gehuisvest op de Groenewoudseweg te Nijmegen. Dit is 5 maanden eerder dan verwacht, waardoor er 5 maanden huur- en servicekosten zijn komen te vervallen. Daarnaast vallen de overige huisvestingskosten lager uit en wordt er minder preventief onderhoud gepleegd. Hierdoor vallen de huisvestingskosten € 174.000 lager uit dan begroot.

Kantoormiddelen

De druk –en bindmiddelen vallen € 44.000 lager uit dan begroot. Dit komt doordat een deel van deze middelen anders wordt ingezet en is verwerkt in de personele kosten. Tevens vielen de kantoorbenodigdheden lager uit dan in eerste instantie was verwacht.

Medische zaken

- Het totaal van medische zaken valt € 273.000 hoger uit dan begroot. De voornaamste redenen worden hieronder toegelicht:
- Binnen de Jeugdgezondheidszorg en Infectieziekten is het verplicht gesteld door de overheid dat bij het vaccineren gebruik gemaakt moet worden van veilige naalden.
- De laboratoriumkosten zijn fors hoger dan in 2017, dat komt vooral doordat de laboratoria de prijzen hebben verhoogd.
- Binnen Reizigers stijgen de kosten voor aanschaf van vaccinaties en reizigersartikelen door de forse toename in de vraag naar reizigersadvies en vaccinaties voor reizen naar verre streken.

Communicatieapparatuur

De totale communicatiekosten zijn € 176.000 lager uitgevallen dan begroot door de latere migratie naar de nieuwe ICT-hosting leverancier en lagere kosten voor telefonie en dataverkeer.

Autokosten

De kosten voor onderhoud en verzekering van de auto's zijn € 14.000 lager uit gevallen dan verwacht.

Algemene kosten

Aan algemene kosten worden in 2018 € 340.000 minder besteed dan verwacht. Dit komt doordat GGD Gelderland-Zuid zelf de scholing verzorgt voor crisiscoördinatie en statushouders. Daarnaast wordt is de inhuur voor de coördinatie van Seksuele Gezondheid van andere GGD'en afgenomen.

De post onvoorzien, € 170.000, is met goedkeuring van het AB, vrijgevallen.

Inkoop ondersteunende diensten VRGZ

De kosten van inhuur van ondersteunende diensten zijn € 201.000 hoger dan begroot. Op 1 januari 2018 zijn twee applicatiebeheerders overgegaan van de VRGZ naar de GGD waardoor de kosten van inhuur ICT zijn gedaald. Daarentegen zijn de kosten voor de overige onderdelen van de ondersteunende diensten gestegen door uitbreiding op de servicedesk ICT, inkoop en de invulling van de functionaris gegevensbescherming.

De uitbreiding van het aantal medewerkers van de GGD brengt een grotere dienstverlening met zich mee en een grotere behoefte aan werkplekken.

Uit onderzoek is gebleken dat in de werkzaamheden van de ondersteunende diensten en de bijbehorende verdeling van de kosten tussen GGD en VRGZ de afgelopen jaren scheefgroei is ontstaan. De GGD betaalt circa € 200.000,- te weinig. In 2018 is door diverse maatregelen en bijbetaling de onbalans in kosten tussen GGD en VRGZ gerepareerd.

Doorstorting GGD'en

Doorstorting Seksuele Gezondheid (zie toelichting baten) € 43.000 meer.

Voorlichting

Voor de statushouders en programma's van Gezond Leven worden minder voorlichtingsmaterialen gebruikt, wat resulteert in lagere kosten. Deze kosten zijn € 35.000 lager dan begroot.

Financiële baten en lasten

Bankkosten en rentelasten zijn € 6.000 hoger dan begroot.

	Realisatie 2018	Gewijzigde begroting 2018	Vastgestelde begroting 2018	Primaire Begroting 2018	Realisatie 2017
Financiële baten en lasten					
Rentebaten	0	0	0	0	0
Bankkosten	4	0	0	0	6
	4	0	0	0	6

Incidentele baten en lasten

In 2018 zijn geen baten of lasten ontstaan die onder incidentele baten of lasten moeten worden geplaatst.

6.6 Specifieke uitkeringen (SiSa)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019								
VWS	H3	Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding Subsidieregeling publieke gezondheid Gemeenten	Aantal consulten (jaar T) seksualiteitshulpverlening in het verzorgingsgebied. <i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: H3 / 01</i>	Aantal gevonden SOA's (jaar T) in het verzorgingsgebied <i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: H3 / 02</i>	Aantal SOA-onderzoeken (jaar T) in het verzorgingsgebied <i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: H3 / 03</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H3 / 04</i>	Stand Egalisatiereserve per 31 december (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H3 / 05</i>	
			1.067	4.272	20.555	€ 4.820.947	€ 0	
LNV	L1	Jong Leren Eten-uitkeringen	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: L1 / 01</i>					
			39.174					

Specificatie realisatie in aantallen H3			Aantal consulten seksualiteits-hulpverlening	Aantal gevonden SOA's	Aantal SOA-onderzoeken	Besteding	Stand egalisatiereserve per 31 december
		GGD Gelderland-Zuid	257	1.185	6.080	1.532.484	0
		GGD Noord- en Oost-Gelderland	190	748	3.811	865.740	0
		GGD IJsselland	135	678	2.952	687.618	0
		GGD Twente	254	1.020	4.616	907.258	0
		Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden	231	641	3.096	827.847	0
			1.067	4.272	20.555	4.820.947	0

Specificatie realisatie in aantallen L1			Aantal uren	Bedrag
		GGD Gelderland-Zuid	209	16.074
		GGD Noord- en Oost-Gelderland	300	23.100
			509	39.174

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. De verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op GGD Gelderland-Zuid van toepassing zijnde regelgeving.

Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor GGD Gelderland-Zuid is € 189.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van het Algemeen Bestuur; dit bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum.

Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2018 een bezoldiging over het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2018 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Toezichthoudende topfunctionarissen	Vertegenwoordiger van de gemeente	Functie(s)
Dhr. Thijssen, S.	Berg en Dal	Lid AB
Mw. Scheur de van, I.	Berg en Dal	Lid AB
Dhr. Kersten, J.	Beuningen	Lid AB
Dhr. Teffelen van, P.	Beuningen	Lid AB & DB
Mw. Benschop-Eldik, A.	Buren	Lid AB
Dhr. Russchen, D.	Buren	Lid AB
Dhr. Sidali, F.	Culemborg	Lid AB
Dhr. Elk van, G.	Druten	Ld AB
Dhr. Wiendels, N.	Geldermalsen	Lid AB
Mw. Swart de, E.	Heumen	Lid AB & DB
Dhr. Eetgerink, F.	Heumen	Lid AB & DB
Dhr. Bel, G.	Lingewaal	Lid AB
Mw. Sørensen, A	Maasdriel	Lid AB
Dhr. Benschop, R.	Neder-Betuwe	Lid AB
Mw. Dijkhuizen, van H.	Neder-Betuwe	Lid AB
Dhr. Krook, K.	Neerijnen	Lid AB
Dhr. Vries de, H.	Neerijnen	Lid AB
Dhr. Frings, B.	Nijmegen	Voorzitter AB & DB
Mw. Visser, G.	Nijmegen	Voorzitter AB & DB
Dhr. Driessen, H.	Tiel	Plv voorzitter AB/DB
Mw. Kreuk, C.	Tiel	Lid AB & DB
Dhr. Swam van, B.	West Maas en Waal	Lid AB & DB / Plv voorzitter AB/DB
Dhr. Engels, R.	Wijchen	Lid AB & DB
Dhr. Burgers, T.	Wijchen	Lid AB
Dhr. Buwalda, S.	Zaltbommel	Lid AB
Dhr. Bragt, A.	Zaltbommel	Lid AB

Bezoldiging topfunctionarissen

Onder topfunctionarissen wordt verstaan: leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Bedragen x € 1	M.N. Pieters	G. Cazemier
	Directeur Publieke Gezondheid	Directeur a.i. Veilig Thuis
Functiegegevens		
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 / 31-12	01-01 / 30-06
Omvang dienstverband (in fte)	1	0,56
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€135.405	€50.468
Beloningen betaalbaar op termijn	€18.438	€0
<i>Subtotaal</i>	€153.843	€50.468
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€189.000	€52.068
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terug ontvangen bedrag	€0	€0
Totale bezoldiging	€153.843	€50.468
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017		
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01 / 31-12	14-11 / 31-12
Omvang dienstverband 2017 (in fte)	1,0	0,55
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€139.311	€12.444
Beloningen betaalbaar op termijn	€17.467	€0
<i>Subtotaal</i>	€156.778	€12.444
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€181.000	€13.092
Totale bezoldiging	€156.778	€12.444

6.7 Overige gegevens: Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De Controleverklaring van de accountant volgt, voor meer toelichting verwijzen we naar de aanbestedingsbrief bij de jaarrekening.

7. Bijlagen

7.1 Begrotingswijzigingen

Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2018	CAO verhoging	Veilig Thuis en TBW	Veilig Thuis en afschrijving	Bijgestelde begroting 2018
		1)	2)	3)	
Bijdrage gemeenten:					
uniforme taken	19.709	298	791	376	21.174
uniforme taken o.b.v. facturen	1.599		0		1.599
Subsidie gemeenten	3.114		455		3.569
Subsidie rijk	2.488				2.488
Doorstorting subsidie rijk aan GGD'en	3.245				3.245
Overige opbrengsten	2.721		15		2.736
Acquisitiedoelstelling	340				340
Som der bedrijfsopbrengsten	33.215	298	1.261	376	35.150
Personeelskosten	21.081	298	1.141	376	22.897
Huisvestingskosten	1.903				1.903
Kantoormiddelen	223				223
Medische zaken	744				744
Communicatieapparatuur	1.401		10		1.411
Autokosten	32				32
Afschrijvingen	500			-170	330
Algemene kosten	1.868		46		1.914
Onvoorzien	170				170
Inkoop ondersteunende diensten VRGZ	1.996		55		2.051
Doorstorting GGD'en	3.245				3.245
Voorlichting	52				52
Rente	0				
Som der bedrijfskosten	33.216	298	1.252	206	34.972
Saldo van baten en lasten		-1	9	170	178

Toelichting bij de begrotingswijzigingen 2018

- 1) Het Algemeen Bestuur heeft op 14 december 2017 besloten de cao-verhoging op te vangen.
- 2) Het Algemeen Bestuur heeft op 28 juni 2018 de begrotingswijziging Veilig Thuis en TBW goedgekeurd.
- 3) Het Algemeen Bestuur heeft op 4 oktober 2018 de stelselwijziging ten aanzien van de afschrijvingen goedgekeurd. Dit is vanaf 1 januari volgend op het jaar van aanschaf. Het Algemeen Bestuur heeft op 13 december de begrotingswijziging Veilig Thuis goedgekeurd. De begrotingswijziging is gebaseerd op het aantal geleverde diensten.

7.2 Geplande en gerealiseerde investeringen

	Doorgeschoven van 2017 naar 2018	Investerings- begroting 2018	Aanpassing begroting 2018	Gewijzigde begroting 2018 *	Gerealiseerd 2018	Vershil 2018	Schuift door naar 2019
Gebouwen							
Verbouwing Kersenboogerd Tiel	47	1.332	75	1.454	1.395	59	0
Verbouwing				0	85	-85	(1)
Afdelingsspecials		60		60	37	23	
Datalijnen			300	300	181	119	119 (2)
Inventaris Kersenboogerd Tiel				0	89	-89	
Automatisering							
Hard- en software		25	25	50	0	50	50 (2)
Laptops		51	393	444	37	407	407 (2)
Thin Clients		210	-193	17	0	17	17 (2)
Desktops		3	34	37	0	37	37 (2)
Beeldschermen		12	41	53	84	-31	
Mini PC			9	9	5	4	
Smartphones			144	144	0	144	144 (2)
Inventaris							
Vervanging werkplekken	164	68	-232	0	0	0	
Meubilair	94	97		191	3	187	69 (2)
Overige bedrijfsmiddelen							
Bestelauto facilitair		30		30	0	30	30
Totaal	305	1.888	596	2.789	1.915	874	874

Toelichting

* Gewijzigde begroting 2018 is conform gewijzigde investeringsplanning uit begroting 2019.

1) Aanpassingen gebouw Groenewoudseweg in verband met verhuizing Veilig Thuis vanuit Lux (beveiliging en creëren spreekkamers).

2) Alle middelen die doorschoven worden, worden verwacht in het jaar 2019 (kantoorautomatisering, telefoons etc.).

7.3 Afname Mook en Middelaar

I.v.m. uittreding Mook en Middelaar wordt dit overzicht apart gepresenteerd.

	Primaire begroting	Vastgestelde begroting	Realisatie
Gezondheid van de Jeugd -9mnd - 18 jaar	140.971	144.984	144.985
Huisvesting Consultatiebureaus (excl. Afrekening zie hoofdstuk huisvesting)	12.436	12.436	10.690
Logopedie	1.993	2.050	2.050
Veilig thuis	53.149	61.043	61.043
WMO Toezicht	2.223	2.286	2.286
Statushouders (zie bijlage 8.7)	4.697	4.697	4.508
Maatwerk JGZ	1.062	1.062	1.062
Voorzorg	0		3.739
M@zl	0	-	407
Totaal gefactureerde bijdrage 2018	216.531	228.558	230.769
Verschil primaire begroting - Vastgestelde begroting			
Cao verhoging	4.217		
Structurele verhoging	1.436		
Begrotingswijziging Veilig Thuis (AB 28 juni 2018)	6.375		
Totaal	12.027		

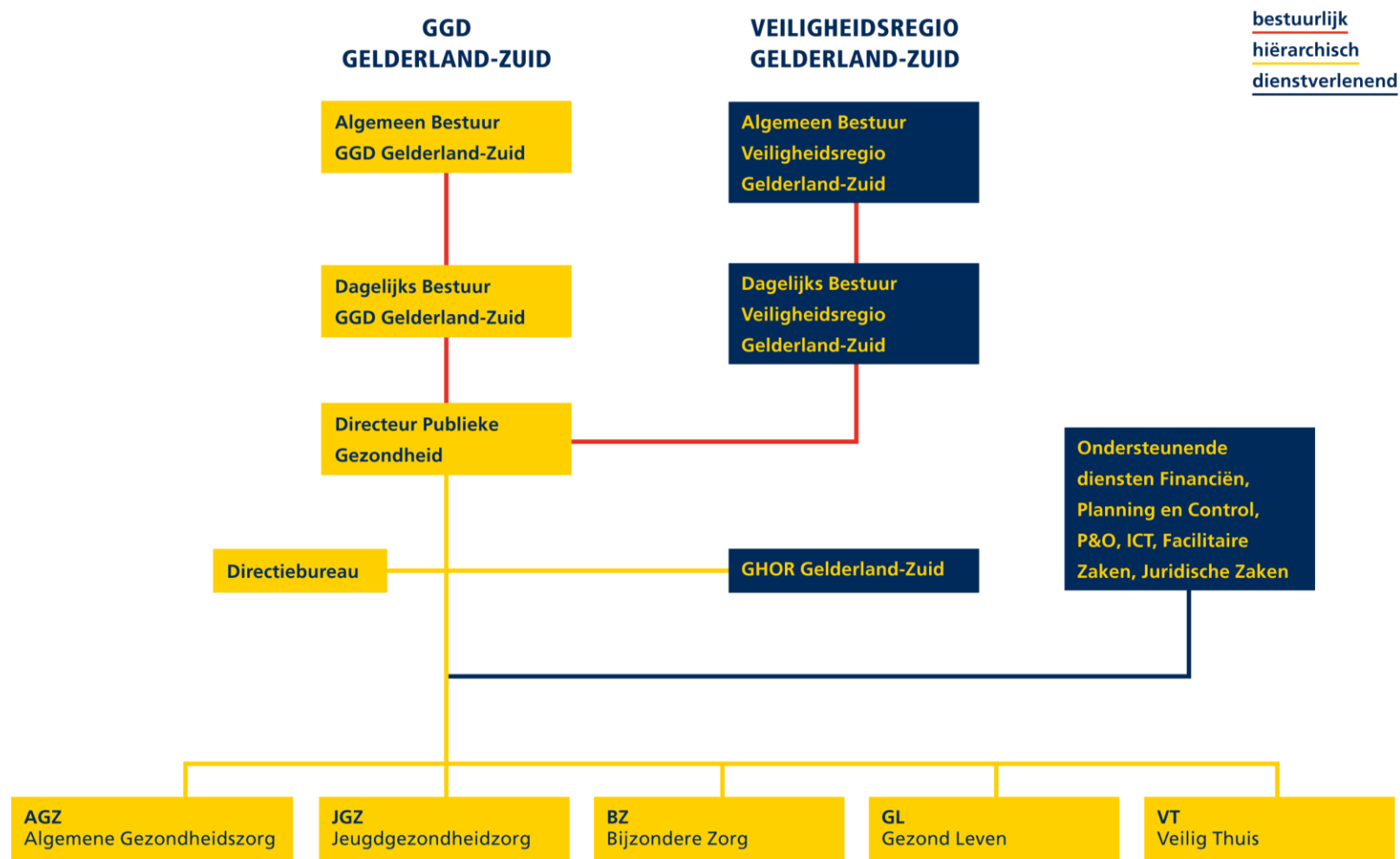
7.4 Afrekening huisvesting locaties Jeugdgezondheidszorg

Gemeenten	Budget 2018	Realisatie 2018	Verschil 2018
Beuningen	5.888	5.496	-392
Druten	47.917	47.147	-770
Berg en Dal	91.309	89.984	-1.325
Heumen	35.655	30.620	-5.035
Neder-Betuwe	119.666	118.333	-1.333
Nijmegen	334.730	338.109	3.378
West Maas en Waal	39.550	38.513	-1.037
Wijchen	82.975	81.011	-1.964
Subtotaal	757.690	749.214	-8.477
Mook en Middelaar *	12.436	10.690	-1.746
Totaal	770.126	759.904	-10.223

* De gemeente Mook en Middelaar is vanaf 1 januari 2013 uit de gemeenschappelijke regeling getreden maar blijft onder andere Jeugdgezondheidszorg afnemen.

Het verschil in gerealiseerde kosten ten opzichte van de begroting wordt in 2019 teruggestort.

7.5 Organogram GGD Gelderland-Zuid

De GGD beschikt conform de WOR over een Ondernemingsraad (OR)

7.6 Bijdrage per gemeenten gespecificeerd

Bijdrage per gemeente	Primaire begroting 2018	Structurele verhoging	Verhoging bijdrage ivm CAO	Begrotingswijziging Veilig Thuis*	Totaal GGD Gelderland-Zuid
Uniforme bijdrage thema's					
Gezondheid van de jeugd -9mnd - 18 jaar	6.923.316	32.940	97.121		7.053.377
Gezondheid van de jeugd 4 - 18 jaar	2.687.366	16.750	49.385		2.753.501
Wijk en omgeving	2.434.190	12.378	36.498		2.483.066
Totaal uniforme bijdrage thema's	12.044.872	62.068	183.004	0	12.289.944
Uniforme bijdrage zorgtaken					
Preventieve Logopedie	114.235	621	1.832		116.688
Jeugdgezondheidszorg	0	0	0		0
Algemene gezondheidszorg	2.185.139	12.943	38.159		2.236.241
Bijzondere Zorg	61.079	332	976		62.386
Veilig Thuis	4.274.768	22.775	67.146	480.000	4.844.689
DU_VO				311.000	311.000
DU_VO restant voor 2019				-179.612 *	-179.612
Begrotingswijziging conform AB besluit 13-12-2018				375.885	375.885
Gezond Leven	417.849	2.261	6.666		426.776
Totaal zorgtaken	7.053.070	38.932	114.779	987.273	8.194.053
Extra bijdrage					
Incidentele bijdrage	510.000				510.000
Totaal uniforme bijdrage obv inwoners	19.607.942	101.000	297.783	987.273	20.993.997

Bijdrage per gemeente	Totaal GGD Gelderland- Zuid	Berg en Dal	Beuningen	Buren	Culemborg	Druten	Heumen	Maasdriel	Neder- Betuwe	Nijmegen	Tiel	West Betuwe	West Maas en Waal	Wijchen	Zaltbommel
Uniforme bijdrage thema's															
Gezondheid van de jeugd -9mnd - 18 jaar	7.053.377	697.481	508.252			372.915	329.523		468.940	3.475.902		0	378.001	822.363	
Gezondheid van de jeugd 4 - 18 jaar	2.753.499	0	0	365.534	387.755	0	0	338.195	0	0	577.854	697.537	0	0	386.628
Wijk en omgeving	2.483.066	115.135	83.897	87.366	92.678	61.557	54.396	46.053	77.409	1.308.950	138.112	166.719	62.396	135.750	52.648
Totaal uniforme bijdrage thema's	12.289.942	812.616	592.149	452.900	480.433	434.472	383.919	384.248	546.349	4.784.852	715.966	864.256	440.397	958.113	439.276
Uniforme bijdrage zorgtaken															
Preventieve Logopedie	116.690	9.085	0	6.894	7.313	0	4.292	6.379	6.108	45.273	10.898	13.156	0	0	7.292
Jeugdgezondheidszorg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Algemene gezondheidszorg	2.236.241	141.270	102.944	107.241	113.759	75.533	66.744	99.235	94.981	703.780	169.533	204.645	76.563	166.567	113.446
Bijzondere Zorg	62.386	3.942	2.872	2.990	3.173	2.107	1.862	2.767	2.650	19.640	4.728	5.709	2.136	4.647	3.163
Veilig Thuis	4.844.689	282.423	205.799	214.213	227.234	151.000	133.431	198.190	189.884	1.782.483	338.637	408.775	153.058	332.987	226.574
DU_VO	311.000									311.000					
DU_VO restant voor 2019	* -179.612									-179.612					
Begrotingswijziging conform AB besluit 13-12-2018	375.885									375.885					
Gezond Leven	426.776	26.962	19.647	20.459	21.704	14.415	12.738	18.930	18.128	134.361	32.345	39.043	14.612	31.790	21.641
Totaal zorgtaken	8.194.056	463.682	331.262	351.797	373.183	243.055	219.067	325.501	311.751	3.192.810	556.141	671.328	246.369	535.991	372.116
Extra bijdrage															
Incidentele bijdrage	510.000	32.243	23.492	24.363	25.844	17.236	15.233	22.514	21.678	161.168	38.515	46.492	17.472	38.010	25.739
Totaal uniforme bijdrage obv inwoners	20.993.998	1.308.541	946.903	829.060	879.460	694.763	618.219	732.263	879.778	8.138.830	1.310.622	1.582.076	704.238	1.532.114	837.131
Uniforme taken obv factuur															
Huisvesting Consultatiebureaus	749.214	89.984	5.496	0	0	47.147	30.620	0	118.333	338.109	0	0	38.513	81.011	0
Toezicht en handh. Kinderopvang	901.059	50.952	67.117	33.994	55.351	30.658	29.383	59.227	30.590	259.175	89.584	83.766	29.247	41.689	40.328
Toezicht en handh. Kinderopvang	** 71.016	6.286	0	1.150	4.160	874	1.814	1.748	4.784	35.480	368	0	3.174	5.152	6.026
Totaal uniforme taken obv factuur	1.721.289	147.222	72.613	35.144	59.511	78.679	61.816	60.975	153.707	632.764	89.952	83.766	70.934	127.852	46.354
Totaal uniforme bijdrage	22.715.286	1.455.763	1.019.516	864.204	938.971	773.442	680.035	793.238	1.033.485	8.771.594	1.400.574	1.665.842	775.172	1.659.966	883.485

* De bijdrage DU_VO, € 311.000, wordt ingezet voor de implementatiekosten van de vernieuwde meldcode en de radarfunctie in de werkprocessen en registratieapplicatie van Veilig Thuis. In 2018 is nog niet de gehele implementatie afgerond. Een deel van de bijdrage, € 179.612, is voor verdere implementatie in 2019 doorgeschoven.

** Deze post betreft inspecties kindercentra waarvan de rapportage nog niet was afgesloten op het moment van het opstellen van de factuur voor het 4^e kwartaal. Deze inspecties worden gelijk met de inspecties van het eerste kwartaal 2019 in rekening gebracht tegen het tarief van 2018 (€92).

Bijdrage per gemeente	Totaal GGD Gelderland- Zuid	Berg en Dal	Beuningen	Buren	Culemborg	Druten	Heumen	Maasdriel	Neder- Betuwe	Nijmegen	Tiel	West Betuwe	West Maas en Waal	Wijchen	Zaltbommel
Bijdragen maatwerk en subsidies gemeenten															
Maatwerk JGZ	384.687	12.839	13.836	9.760	38.400	5.694	4.231	0	84.720	89.108	58.471	20.704	6.588	32.564	7.772
Attentiewijken	134.626	0	0	0	0	0	0	0	0	134.626	0	0	0	0	0
Gezonde school maatwerk	32.315	14.615	0	0	0	9.171	0	0	0	0	0	0	8.529	0	0
Productgroep: Jeugdgezondheidszorg (JGZ)															
Gezondheid van de Jeugd -9 mnd - 18	52.408	1.896	0	0	0	4.868	948	0	0	42.089	0	0	0	2.607	0
Kijk op Kleintjes/ Zorgcoördinatie	439.251	0	0	0	0	0	0	0	0	439.251	0	0	0	0	0
Toets sociaal medische indicatie kinderopvang	4.862	0	0	0	0	0	0	0	0	4.862	0	0	0	0	0
Informatie en Advies	15.178	15.178	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Virtueel CJG en verwijzindex risicojongeren	107.370	0	0	0	0	0	0	0	0	107.370	0	0	0	0	0
Huisvesting JGZ	1.731	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.731	0
Productgroep: Algemene Gezondheidszorg (AGZ)															
SG Cliëntenzorg WPG	541	0	0	0	0	0	0	0	0	541	0	0	0	0	0
Toezicht en handhaving kinderopvang	113.921	0	0	0	14.032	9.236	0	0	0	74.360	16.293	0	0	0	0
WMO Toezicht	40.346	0	0	10.112	0	0	0	0	0	20.122	10.112	0	0	0	0
Medische milieukunde	2.978	0	0	0	0	0	0	0	0	2.978	0	0	0	0	0
Vluchtelingen (zie bijlage 7.8)	336.559	24.680	17.723	15.093	19.978	14.109	15.574	7.961	15.483	107.492	25.969	21.607	10.590	23.857	16.444
Totaal Algemene gezondheidszorg	494.345	24.680	17.723	25.205	34.011	23.345	15.574	7.961	15.483	205.493	52.374	21.607	10.590	23.857	16.444
Productgroep: Bijzondere Zorg (BZ)															
Bijzondere Zorg	41.888	0	0	0	0	0	0	0	0	41.888	0	0	0	0	0
Bijzondere Zorg Overig	123.932	0	0	0	0	0	0	0	0	123.932	0	0	0	0	0
Toegang Beschermd wonen	897.839	0	0	0	0	0	0	0	0	897.839	0	0	0	0	0
Productgroep: Veilig Thuis (VT)															
Veilig Thuis	12.213	0	0	0	0	0	0	0	0	12.213	0	0	0	0	0
Productgroep: Gezond Leven (GL)															
Gezonde school	3.630	0	0	0	0	0	0	0	0	3.630	0	0	0	0	0
Lokale toegangspoort	147.467	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	147.467	0
Gezonde wijk/gemeente	5.442	0	0	0	0	0	0	0	0	5.442	0	0	0	0	0
Gezondheidsmakelaar / buurtsportcoaches	414.993	0	10.000	0	0	1.000	0	37.000	0	360.041	0	0	0	6.952	0
Gezonde Gids	177.235	0	0	0	500	0	0	0	0	176.735	0	0	0	0	0
Schoolsout	124.343	0	0	0	0	0	0	0	0	124.343	0	0	0	0	0
Preventiekracht Dichtbij Huis	98.905	0	0	0	0	0	0	0	0	98.905	0	0	0	0	0
Ouderennishandeling	142.375	0	0	0	0	0	0	0	0	142.375	0	0	0	0	0
Totaal Overige opbr./subs. gemeenten	3.857.035	69.208	41.559	34.965	72.911	44.078	20.753	44.961	100.203	3.010.141	110.845	43.214	25.707	215.178	24.216
Subtotaal bijdrage per gemeente	26.572.321	1.524.971	1.061.075	899.169	1.011.882	817.520	700.788	838.198	1.133.688	11.781.735	1.511.419	1.709.056	800.879	1.875.144	907.701
Aanvulling algemene reserve	1.126.999	71.483	52.460	54.261	55.230	37.960	34.100	50.173	46.810	355.406	86.320	102.726	38.232	84.631	57.207
Totaal bijdrage per gemeente	27.699.320	1.596.454	1.113.535	953.430	1.067.112	855.480	734.888	888.371	1.180.498	12.137.141	1.597.739	1.811.782	839.111	1.959.775	964.908

7.7 Bijdrage voor statushouders per gemeenten

Gemeenten	Restant voor gezondheidszorg statushouders in 2018/2019	Afrekening 2017	Totaal per gemeente voor inzet 2018/2019	Begroot per gemeente voor 2018	Kosten per gemeente in 2018	Restant voor besteding in 2019
Vergoeding	639.470	1.330	640.800	355.328	341.067	298.403
Berg en Dal	46.369		46.369	25.712	24.680	21.689
Beuningen	33.299		33.299	18.464	17.723	15.575
Buren	28.356		28.356	15.724	15.093	13.264
Culemborg	37.535		37.535	20.813	19.978	17.557
Druten	26.508		26.508	14.699	14.109	12.399
Heumen	29.261		29.261	16.225	15.574	13.687
Maasdriel	14.957		14.957	8.294	7.961	6.996
Neder-Betuwe	29.089		29.089	16.130	15.483	13.606
Nijmegen	200.626	1.330	201.956	111.986	107.492	94.465
Tiel	48.791		48.791	27.055	25.969	22.822
West Betuwe	40.595		40.595	22.510	21.607	18.988
West Maas en Waal	19.896		19.896	11.032	10.590	9.306
Wijchen	44.822		44.822	24.854	23.857	20.966
Zaltbommel	30.896		30.896	17.132	16.444	14.452
Mook en Middelaar	8.470		8.470	4.697	4.508	3.962
Totaal	639.470	1.330	640.800	355.328	341.067	299.773

In 2016 en 2017 hebben gemeenten op basis van instroom statushouders en landelijk vastgestelde tarieven (zie notitie inzet GGD in het kader van het Uitwerkingsakkoord verhoogde asielinstroom, ingebracht en goedgekeurd in het AB van 6 oktober 2016), bijdragen betaald. Destijds is besloten dat van deze bijdragen de gezondheidszorg voor statushouders ook voor het volgende jaar bestemd mag worden. Door de late ingangsdatum zijn de kosten in 2016 gering gebleven waardoor ook de gezondheidszorg in 2019 uitgevoerd wordt van de bijdragen uit 2016 en 2017. In de begroting 2019 is het laatste deel van deze kosten opgenomen.

7.8 Totale bijdrage per gemeenten

	Bijstorting algemene reserve	uniforme bijdrage obv inwoners	Huisvesting Consultatie bureaus	Toezicht en handh. Kinderopvang	Maatwerk	Jeugdgezond heidszorg	Algemene Gezondheids zorg	Bijzondere Zorg	Veilig Thuis	Gezond Leven	Totaal
Berg en Dal	71.483	1.308.541	89.984	57.238	27.454	17.074	24.680	0	0	0	1.596.454
Beuningen	52.460	946.903	5.496	67.117	13.836	0	17.723	0	0	10.000	1.113.535
Buren	54.261	829.060	0	35.144	9.760	0	25.205	0	0	0	953.430
Culemborg	55.230	879.460	0	59.511	38.400	0	34.011	0	0	500	1.067.112
Druten	37.960	694.763	47.147	31.532	14.865	4.868	23.345	0	0	1.000	855.480
Heumen	34.100	618.219	30.620	31.197	4.231	948	15.574	0	0	0	734.888
Maasdriel	50.173	732.263	0	60.975	0	0	7.961	0	0	37.000	888.371
Neder-Betuwe	46.810	879.778	118.333	35.374	84.720	0	15.483	0	0	0	1.180.498
Nijmegen	355.406	8.138.830	338.109	294.655	223.734	593.572	205.493	1.063.659	12.213	911.470	12.137.141
Tiel	86.320	1.310.622	0	89.952	58.471	0	52.374	0	0	0	1.597.739
West Betuwe	102.726	1.582.076	0	83.766	20.704	0	21.607	0	0	0	1.810.879
West Maas en Waal	38.232	704.238	38.513	32.421	15.117	0	10.590	0	0	0	839.111
Wijchen	84.631	1.532.114	81.011	46.841	32.564	4.338	23.857	0	0	154.419	1.959.775
Zaltbommel	57.207	837.131	0	46.354	7.772	0	16.444	0	0	0	964.908
Totale bijdrage 2018	1.126.999	20.993.998	749.214	972.075	551.628	620.800	494.345	1.063.659	12.213	1.114.389	27.699.321

7.9 Taakvelden

Taakvelden	Primaire begroting 2018			Gewijzigde Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning									
0.4 Overhead	1.406	9.719	-8.313	1.305	9.842	-8.537	903	9.640	-8.737
0.9 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Veiligheid									
1.2 Openbare orde en veiligheid	574	483	91	535	484	51	554	310	244
6. Sociaal domein									
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	961	627	334	961	627	334	1.093	709	384
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	159	102	57	163	103	61	204	166	37
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	801	563	238	720	513	206	696	502	194
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	81	42	40	81	42	39	142	111	32
6.81/6.82 Geëscaleerde zorg 18- / 18+	4.328	2.648	1.680	5.593	3.672	1.920	5.425	3.965	1.460
7. Volksgezondheid en milieu									
7.1 Volksgezondheid	24.905	19.033	5.872	25.792	19.689	6.103	27.057	20.943	6.114
Saldo van Baten en lasten	33.215	33.216	0	35.150	34.972	178	36.075	36.347	-272

Bedragen x €1.000

7.10 Dienstenoverzicht Veilig Thuis

Omschrijving per dienst	Vastgestelde begroting **				Gewijzigde begroting ***		Realisatie		
	Normtijd	Aantallen	Integrale kostprijs	Lasten	Aantallen	Lasten	Aantallen t/m dec 2018	In % van de gewijzigde begroting	Lasten t/m dec 2018
Wettelijke diensten									
Advies/ondersteuning	3,02	4.044	336 €	1.358.784	4.260	€ 1.431.360	4.060	95% €	1.364.160
Melding: direct naar lokale veld									
Vanuit routeeroverleg	4,53	1.119	446 €	499.074	2.470	€ 1.101.620	2.331	94% €	1.039.626
Melding direct binnengekomen bij Veilig Thuis	4,53	367	446 €	163.682	650	€ 289.900	680	105% €	303.280
Melding: inzetten vervolgtraject interventie zonder onderzoek	12,48	398	1.148 €	456.904	540	€ 619.920	724	134% €	831.152
Melding: inzetten vervolgtraject met onderzoek*	32,14	671	3.081 €	2.067.543	480	€ 1.479.072	556	116% €	1.713.036
Werkvoorraad onderzoeken einde 2017			3.081				23	€	70.863
Werkvoorraad onderzoeken einde 2018			3.081				-37	€	-113.997
Huisverboden	50	50	4.440 €	222.000	50	€ 222.000	43	86% €	190.920
Voorlichting	6	75	551 €	41.326	75	€ 41.326	60	80% €	33.061
Wijkoverleg	0,19	420	96 €	40.207	420	€ 40.207	545	130% €	52.173
Overige diensten									
Bereikbaarheidsdienst	2,41	52	182 €	9.450	52	€ 9.450	52	100% €	9.451
VTO naar RVDK	13,4	38	1.231 €	46.762	38	€ 46.762	35	92% €	43.071
Totaal			€ 4.905.732			€ 5.281.617			€ 5.536.795

* Voor een juiste weergave van de aantallen hebben wij in deze rapportage ook de werkvoorraad per 1 januari 2018 van de onderzoeken en de werkvoorraad per 31 december 2018 mee laten wegen. Derhalve zijn de extra rijen onderzoeken ingevoerd. De werkvoorraad op 1 januari 2018 bedroeg 23 onderzoeken, in 2018 zijn er 579 onderzoeken opgestart, en 542 onderzoeken afgerond. Op 31 december bedraagt de werkvoorraad 37 stuks, die in 2019 afgerond zullen worden.

** Door het Algemeen Bestuur vastgesteld op 28 juni 2018.

*** Door het Algemeen Bestuur vastgesteld op 13 december 2018.

7.11 Bestuur en vaststelling jaarrekening

Algemene gegevens

GGD Gelderland-Zuid is de gemeentelijke gezondheidsdienst voor: Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, Zaltbommel, West Betuwe*, West Maas en Waal en Wijchen. Ook voor Mook en Middelaar verzorgen wij enkele diensten. De gemeenschappelijke regeling is gevestigd te Nijmegen.

Als verlengstuk van deze gemeenten werken wij aan publieke gezondheid. Onze hoofdtaak is: het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van inwoners op alle leeftijden (-9 maanden – 100+). Speciale aandacht gaat hierbij uit naar kwetsbare groepen. Onze dienstverlening organiseren wij zo laagdrempelig mogelijk, in samenwerking burgers en partners in de zorg, onderwijs, welzijn en veiligheid.

Het takenpakket van de GGD is divers en dus ook de expertise die wij bieden. De meeste GGD-taken liggen vast in de Wet publieke gezondheid. Andere relevante wetten voor de taken die wij uitvoeren, zijn: de Wet kinderopvang, Wet op de lijkbezorging, Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning.

Directie

Per 31 december 2018 is mevrouw M. Pieters Directeur Publieke Gezondheid (DPG). De directie verklaart hierbij dat de jaarrekening 2018 naar waarheid en in overeenstemming met de richtlijnen, zoals deze in 2018 van toepassing waren, is opgesteld.

Goedkeuring jaarrekening

De jaarrekening 2018 wordt goedgekeurd door het Algemeen Bestuur, nadat de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten hun zienswijze naar voren hebben gebracht. De jaarstukken zijn in de vergadering van 14 maart 2019 door het Dagelijks Bestuur vastgesteld.

Per 31 december 2018 was de samenstelling van het Algemeen Bestuur als volgt:

Mw. Scheur de van, I.	Berg en Dal	Lid AB
Dhr. Teffelen van, P.	Beuningen	Lid AB & DB
Dhr. Russchen, D.	Buren	Lid AB
Dhr. Sidali, F.	Culemborg	Lid AB
Dhr. Elk van, G.	Druten	Lid AB
Dhr. Wiendels, N.	Geldermalsen	Lid AB
Dhr. Eetgerink, F.	Heumen	Lid AB & DB
Dhr. Bel, G.	Lingewaal	Lid AB
Mw. Sørensen, A.	Maasdriel	Lid AB
Mw. Dijkhuizen, van H.	Neder-Betuwe	Lid AB
Dhr. Vries de, H.	Neerijnen	Lid AB
Mw. Visser, G.	Nijmegen	Voorzitter AB & DB
Mw. Kreuk, C.	Tiel	Lid AB & DB
Dhr. Swam van, B.	West Maas en Waal	Lid AB & DB / Plv voorzitter AB/DB
Dhr. Burgers, T.	Wijchen	Lid AB
Dhr. Bragt, A.	Zaltbommel	Lid AB

* Per 1-1-2019 zijn de gemeenten Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal gefuseerd.

8. Verklaring van afkortingen

Afkorting	Betekenis
AMHK	Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling
AMPHI	Academische werkplaats
ASG	Aanvullende seksuele gezondheidszorg
AZC	Asielzoekerscentrum
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
COA	Centraal orgaan opvang asielzoekers
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
DU_VO	Decentralisatie uitkering VrouwenOpvang
EMOVO	Elektronische monitor volksgezondheid
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure
GROP	GGD Rampen Opvangplan
HKZ	Harmonisatie Kwaliteit Zorginstellingen
IM	Informatiemanagement
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KHB	Kwaliteitshandboek
LEAN	Effectief samenwerken naar strategische doelen; binnen een cultuur van continue verbetering, met de focus op de klant.
Ministerie van VWS	Ministerie van Volksgezondheid en Sport
MMK	Medische Milieukunde
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MO	Medewerkersonderzoek
MOP	Meerjaren Ontwikkelingsprogramma
NODO-procedure	Nader Onderzoek DoodsOorzaak; is bedoeld om de doodsoorzaak te achterhalen bij onverklaard overlijden van minderjarigen. De NODO-procedure heeft een neutraal, niet-justitieel karakter.
NZa	Nederlandse Zorgautoriteit
OGGz	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OM	Openbaar Ministerie
Piofach	Personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, administratieve organisatie, communicatie en huisvesting
PSHi	PsychoSociale Hulpverlening bij incidenten
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
SOA	Seksueel Overdraagbare Aandoening
VO	Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
WPG	Wet Publieke Gezondheid
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
ZAT	Zorg Advies Teams
ZZG	Zorggroep Zuid-Gelderland